
OBVEZNO ŠTIVO ZA ZNANSTVENIKE, PRAKTIČARE I STUDENTE

IVICA MUSIĆ, *Memento akademskoga pisma: s kratkim pogledom na surazvoj filozofije i znanosti*, Pressum, Mostar, 2019., 558 str.

Posljednjih se godina primjećuje porast broja djela koja tematiziraju znanstvenu metodologiju. Posljedica je to neujednačenosti u pisanju akademskih, znanstvenih i stručnih djela, a zasigurno zaslugu imaju i brojni jezični priručnici koji donose neujednačena pravopisna i stil-ska pravila. Napisano je mnoštvo kvalitetnih djela s brojnim uputama i prijedlozima. Jedno takvo objelodanjeno je krajem prosinca 2019. pod nazivom *Memento akademskoga pisma: s kratkim pogledom na surazvoj filozofije i znanosti*. Autor je ovoga vrijednog udžbenika dr. sc. Ivica Musić, izvanredni profesor na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Mostaru.

Knjiga, čiji je nakladnik Sveučilište u Mostaru, tvrdoga je uveza, op-sega 558 stranica, s opsežnim popisom literature koji se proteže na čak 20 stranica. Pisana je hrvatskim standardnim jezikom, a znanstveni stil odlikuju prirodnost, odmjerenost, jasnoća, dosljednost, logička poveza-nost i stil-ska sigurnost. Namijenjena je studentima i profesorima, onima koji tek ulaze u svijet znanosti i uče pisati akademske radove, ali i široj čitateljskoj publici zbog jednostavna stila i mnoštva primjera na kojima se najbolje uči.

Pozitivnu ocjenu o ovome djelu dali su akademik dr. dr. sc. Serafin Hrkać, prof. emeritus te dr. sc. Božo Goluža, redoviti profesor Filozof-skoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Obojica su jednoglasni u tvrdnji da se radi o vrijednu doprinosu znanosti.

Knjiga se sastoji od *Predgovora*, *Uvoda* i triju opsežnih cjelina podi-jeljenih na više poglavlja i potpoglavlja. U *Predgovoru* autor napominje da je svrha knjige biti podsjetnikom na ono što je nužno imati na umu pri svakome znanstvenom istraživanju i pisanu priopćavanju rezultata

te obrazlaže zašto znanost i filozofija, a zašto ne samo znanost kada je i filozofija dio znanosti kao cjeline, a nekada su bile i istovjetne.

U *Uvodu* navodi razliku između metodologije rada u osnovnim i srednjim školama te visokim učilištima. U školama se uči tako da se znanje uglavnom zasniva na pamćenju i reproduciranju, dok se na visokim učilištima proces stjecanja znanja naziva studiranje, što je različito jer ta riječ podrazumijeva izučavanje, promatranje, promišljanje i udublivanje u znanstveni problem. Sukladno tomu ovaj je udžbenik zamišljen kao nešto što treba biti „pri ruci“ onima koji se tek počinju baviti znanstvenoistraživačkim radom, ali i već formiranim znanstvenicima kojima može pomoći kada se nađu u dvojbenim situacijama. Nadalje, ukratko i jasno predstavlja cjeline i poglavlja te čitatelj dobiva opću sliku o sadržaju cijele knjige.

Prva cjelina *Znanstveno djelo u znanstvenoj prozi* sastoji se od sedam poglavlja: „Temeljne značajke znanosti“, „Znanstvena i stručna djela“, „Akademske radovi“, „Citiranje i citati“, „Bilješke“, „Jezično-stilska obilježja znanstvenoga rada“, „Znanstvene grane unutar znanstvenih i umjetničkih polja“. U ovoj cjelini autor donosi osnovne značajke znanosti i razgraničava neznanstvenu od znanstvene spoznaje. Dalje predstavlja i definira metode znanstvenoga istraživanja i usustavljanja te navodi najbitnije klasifikacije znanosti. Nakon toga slijedi pregled znanstvenih, stručnih i znanstveno-stručnih radova, njihove sličnosti i razlike, te pregled radova koji se pišu na visokim učilištima. Najzanimljivija su i „najdinamičnija“ poglavlja „Citiranje i citati“ i „Bilješke“ jer se tu na konkretnim primjerima vidi i uči kako se razdvajaju vlastite spoznaje od spoznaja drugih autora, kako se bilježe u radovima te koji su stilovi pisanja pozivnih bilježaka. U ovim poglavljima autor brojnim primjerima, jednostavnim uputama i grafijskim isticanjem daje savjete za rješavanje problema i nedoumica. Prepoznaje se zavidno iskustvo čitanja i proučavanja djela slične ili iste tematike te se stječe dojam da su, zbog mnoštva primjera, na jednome mjestu sadržani svi mogući oblici donošenja izvora. U posljednjem poglavlju piše se o temeljnim odlikama znanstvenoga stila i daju se brojni korisni jezični savjeti. Svakako treba spomenuti i prilog „Znanstvene grane unutar znanstvenih i umjetničkih

polja“ koji dodatno stvara dojam da se u ovoj knjizi na jednome mjestu doista može pronaći sve o znanosti.

Drugoj cjelini pod nazivom *Postanak i razviće znanosti* pripada šest poglavlja: „Početci sustavnoga istraživanja znanosti“, „Antička središta učenosti“, „Znanost u srednjemu vijeku“, „Od renesanse do prosvjetiteljstva“, „Industrijska revolucija“ i „Suvremena znanost“. Kao što se može vidjeti iz samih naziva poglavlja, autor predstavlja prve znanstvene discipline, prve gradove, mjesta i knjižnice koje su služile kao prve obrazovne ustanove drevnih naroda te znanstvenike koji su zaslužni za znanstveni napredak na raznim područjima. Ime koje posebno ističe među svim tim zaslužnicima jest ono Isaaca Newtona, matematičara, fizičara i astronoma, čiji pregled zakona i najvažnijih teorija donosi u posebnome potpoglavlju. U posljednjim poglavljima govori se o otkrićima koja su posljedica industrijske revolucije i suvremene znanosti i koja su promijenila tradicionalni način života, unaprijedila ga i olakšala umnogome, kako općenito u ljudskim djelatnostima tako i u razvoju znanosti. Autor napominje da bi samo za nabranje znanstvenih ostvaraja i otkrića u 20. stoljeću i prvim dvama desetljećima 21. stoljeća trebala zasebna i opsežna publikacija, stoga na poseban način, grafički oblikovano, s istaknutim imenima, godinama, otkrićima i ostvarajima, donosi samo ono najvažnije na područjima fizike, kemije, biologije, medicine, geografije, suvremenih tehničkih znanosti i računalstva.

Zadnja je, ali ništa manje važna cjelina *Filozofija i kritičko mišljenje* koja se može smatrati svojevrsnim uvodom u filozofiju. Sastoji se od šest poglavlja: „Što je filozofija“, „Propedeutička filozofija“, „Teorijska filozofija“, „Praktična filozofija“, „Novije filozofske discipline“ i „Najistaknutiji predstavnici zapadnjačke filozofije“. Autor pokušava odgovoriti na najvažnija pitanja o ovoj razumskoj djelatnosti, što je zapravo ona, što je njezin predmet, koji su joj izvori, po čemu se razlikuje od ostalih znanstvenih disciplina i kolika je njezina važnost u prošlosti i danas. Nakon toga predlaže podjelu filozofije na propedeutičku, teorijsku i praktičnu, a zatim svaku od njih obrazlaže u posebnim poglavljima. Što se tiče novijih filozofskih disciplina, može se reći da se njihov broj u prethodnome stoljeću znatno povećao jer se povećalo i područje ljudskoga

istraživanja. Autor posebno obrađuje tri: filozofiju uma, filozofiju jezika i filozofiju znanosti, odnosno one koje se zanimaju odnosom uma i tijela, jezikom i njegovom uporabom te objašnjavanjem znanosti i njezina smisla. U posljednjem poglavlju donosi kronološki popis najvažnijih filozofa zapadnjačke filozofije i njihova glavna djela. Uz njih navodi i hrvatske filozofe za koje smatra da su zaslužili da ih se spomene među ovakvim društvom.

Na kraju može se zaključiti da je ovaj kompozicijski skladan i jezično-stilski dotjeran sveučilišni udžbenik iznimno vrijedno djelo koje će zasigurno poslužiti svima koji se bave ili će se baviti znanstvenoistraživačkim radom, studentima filozofije i svima onima koji žele na jednome mjestu pronaći savjete vezane za znanstveni rad.

MARIJA VUKOJA
marija.vukoja@ff.sum.ba